

VALENTÍ I FIOL, EDUARD (Pals, 1910 - Barcelona, 1971). Llatinista i humanista. Llicenciat en filologia clàssica a la Universitat de Barcelona, on fou deixeble de Carles Riba¹, fou professor de llatí a la Universitat Autònoma de Barcelona (1934-1939) i catedràtic d'institut (1935-1939). El 1939 fou traslladat a l'institut del Ferrol i, tot i que el 1944 s'incorporà a l'institut de Reus, fins al 1961 no pogué tornar com a catedràtic a Barcelona. En ser creada la nova Universitat Autònoma de Barcelona (1968), fou nomenat professor de filologia llatina. En la seva obra destaquen els excel·lents manuals de llatí per a tots els nivells, reeditats repetidament al llarg de molts anys (la *Sintaxi llatina* fou traduïda al català per Jaume Medina¹, el 1979), i les edicions escolars d'autors clàssics, sovint amb traducció interlineal en castellà. Traduí a aquesta llengua algunes obres d'autors clàssics, la més important de les quals és *De la naturalesa* de Lucreci (1961), i un gran nombre de l'alemany i de l'anglès de temes diversos, com filosofia, dret i literatura. En relació amb la traducció al català cal destacar dos tipus de tasques. En primer lloc, els articles sobre la presència dels clàssics en la literatura catalana de la Renaixença ençà, recollits a *Els clàssics i la literatura catalana moderna* (1973); hi tenen una rellevància especial tres treballs dedicats a la traducció: "Carles Riba, humanista", "Carles Riba i la seva traducció de *L'Odissea*" i "L'adaptació de l'hexàmetre en Maragall¹ i en les traduccions de *L'Odissea* de Carles Riba", en els quals palesa uns profunds coneixements humanístics i exposa amb gran claredat els principis en què es basava Carles Riba, servint-se de traduccions alemanyes, angleses i castellanes de *L'Odissea*, per a il·lustrar els seus arguments. En segon lloc, sobresurt la feina de revisió de la segona edició del *Brutus* de Ciceró i de les *Obres menors* de Tàcit per a la Fundació Bernat Metge, totes dues del 1936. La seva obra pròpiament de traducció al català consisteix en l'edició i la versió dels *Deures* i les *Tusculanes* de Ciceró, traduccions en les quals destaquen la nitidesa, la precisió i la meticulositat en la tria del lèxic i una certa literalitat encarcaradora, justificada pel fet de tractar-se d'una versió bilingüe. [Victòria Alsina]

CICERÓ. *Dels deures*. Vol. 1: Llibre I. Barcelona: 1938. (FBM, 84)

CICERÓ. *Dels deures*. Vol. 2: Llibres II-III. Barcelona: 1946. (FBM, 86)

CICERÓ. *Tusculanes*. Vol. 1: Llibres I-II. Barcelona: 1948. (FBM, 90)

CICERÓ. *Tusculanes*. Vol. 2: Llibres III-IV. Barcelona: 1950. (FBM, 94)

CICERÓ. *Tusculanes*. Vol. 3: Llibre V. Barcelona: 1950. (FBM, 96)

Els clàssics i la literatura catalana moderna. Barcelona: Curial, 1972.

El primer modernismo literario catalán y sus fundamentos ideológicos. Barcelona: Ariel, 1973.

CANO I ALONSO, Pere L. "Eduard Valentí i Fiol. Record d'un humanista i la seva obra". *Revista de Catalunya* 76 (juliol-agost 1993), p. 61-73.